

Kort historik

Den äldsta stenkyrkan byggdes på 1100-talet. Denna revs år 1805 och ersattes av betydligt större stenkyrka på samma plats. Denna revs i sin tur (förutom tornet) 1953 och ersattes av dagens salskyrka som genom sin sena tillkomst, år 1955, är Ölands yngsta kyrka.

Källor

ATA Antikvarisk-topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet.

KLM Kalmar läns museums arkiv.

SK Köpings kyrkor, volym 170 av Sveriges kyrkor.

De nedan redovisade uppgifterna utgör en sammanfattning av redovisad litteratur och genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning av händelser i kyrkobyggnadens historia.

År	Händelse	Källa
1000-talet	Man har antagit att det redan under detta århundrade fanns en kristen kyrka på platsen då man funnit flera gravstenar med kristna symboler från denna tid. Sannolikt rörde det sig i så fall om en mindre träkyrka.	SK
I mitten av 1100-talet eller något senare.	Ett stenkor med vid absid uppfördes. Murarna hade kvaderrits både på in och utsidan. Den västra gavelns grundsula var mycket kraftig vilket tyder på att koret under någon tid stått som en självständig byggnad, eventuellt i anslutning till en äldre träkyrka (jämför Föra, Träkumla och Slite kyrkor). Efter någon tid uppfördes ett brett och långt långhus samt ett torn i väster med rektangulär plan.	SK
Under senare delen av 1100-talet	Kyrkan byggdes om i två etapper. Först förstärktes kortes murar på insidan varefter det välvdes med ett tunnvalv. På detta byggdes sedan ett torn med uppgång från koret.	SK
Under decennierna före 1250	Kyrkan byggdes om ytterligare. Långhusmurarna förhöjdes och långhuset välvdes till en treskeppig hallkyrka. Samtidigt med välvningen moderniserades sydportalen genom att den försågs med en konstfullt utförd omfattning i kalksten.	SK
I mitten av 1200-talet	Ett högt och rymligt vapenhus uppfördes utanför sydportalen.	SK
Omkring år 1300 eller något senare	En sakristia byggdes vid korets norra mur.	SK
I början av 1700-talet.	Kyrkan genomgick omfattande reparationer. Bl.a. inlades ankarbjälkar 1726. Trots detta nedstörtade ett par valv i västtornet 1744. Året efter rev man valvet i västtornets bottenvåning och ersatte det med ett trätak. Troligen var det i samband med detta som en dörr togs upp	SK

	i tornets södra mur.	
1779	Ännu en portal togs upp i den södra muren.	SK
1805	<p>hela den medeltida kyrkan revs och en ny, större kyrka uppfördes på den medeltida stenkyrkans plats av murmästare Johan Petersson, Kalmar, efter ritningar av Jakob Wulff.</p> <p>Den nya kyrkan bestod av ett lägre och bredare långhus med ett torn i väster och en sakristia i öster. Långhustes tak var brutet samt valmat i öster och ursprungligen täckt med enkupigt tegel.</p> <p>I den nya kyrkan lät man den medeltida nordmuren upp till fönsterhöjd ingå i den nya nordmuren medan kyrkan i övrigt uppfördes av stenmaterialet från den gamla kyrkan samt nyhuggen sten..</p> <p>Mycket snart efter uppförande började långhustes sydvästra hörn att sätta sig på grund av för dålig grundläggning av den nya kyrkans murar.</p>	SK
1855	Ankarjärn spändes tvärs över långhuset.	SK
1923	Blixten slog ned i kyrkan och både väggar, fönster och dörrar gick sönder på flera ställen och en vapensköld slogs i bitar. Även tornet och den sydvästra delen av långhustaket blev delvis förstörda.	KLM Klipp.ark.
1924	<p>Kyrkan renoverades in- och utvändigt efter ritning av arkitekt Sven Rosman, Kalmar, efter åsknedslaget. Entreprenörer var bröderna Ohlsson, Färjestaden och arbetsledare byggmästare John Ohlsson.</p> <p>Tegeltaket byttes mot plåttak som svartmålades.</p> <p>Kyrkans väggar lagades och kalkströks.</p> <p>Fönster och dörrar oljemålades både in- och utvändigt.</p> <p>Interiört lades ett nytt trägolv i kyrkan liksom på läktaren där även nya bänkar tillverkades.</p> <p>Nedersta och översta tornrummet fick nytt golv.</p> <p>Två fristående kaminer installerades.</p>	SK
1952	<p>Den medeltida stenkyrkans grundmurar grävdes fram.</p> <p>Utanför tornets norra mur grävdes det medeltida tornets nordmur fram och i den södra vinkeln mellan torn och långhus grävdes det medeltida långhusets sydöstra hörn fram. Inne i kyrkan bröts golvet upp och grävningar gjordes på fem ställen: i tornets sydöstra hörn, i vapenhuset utanför ingången till långhuset, innanför långhusets västra mur, under predikstolen och i kortes norra del.</p> <p>Vid grävningarna kunde man konstatera att varken koret eller någon annan del av den medeltida kyrkan hade sockel. Man kunde även konstatera att den medeltida markytan låg ca 30 cm under dagens på den södra sidan och ca 55 cm på den norra. Detta medan medeltidskyrkans golvnivå legat ca 65 cm under dagens markyta i tornets nordvästra hörn och 86 cm under dagens markyta i långhusets sydvästra hörn</p>	SK
1953	När 1800-tals kyrkan revs påträffades ett stort antal fragment av run-	ATA

	stenar med ursprunglig bemålning. Dessa hade använts som byggnadsmaterial först i medeltidskyrkan och sedan i 1800-talskyrkan och därmed varit inmurade i väggarna varför bemålningen fanns kvar. Fynden var mycket uppseendeveckande.	
1954-55	Dagens kyrka uppfördes (med bibehållande av tornet från 1800-talet) efter ritningar utförda av Årland Noreen och C. Hampus Bergman arkitekter, Stockholm 1953. Kyrkan uppfördes av Byggnads AB V Liljenberg. I samband med att den nya kyrkan uppfördes knackads putsen på tornet ned för att överensstämma med den nya kyrkans fasadbehandling.	SK
1980	Kyrkan fick ett nytt träkors tillverkat av Åke Larsson, Kalmar.	KLM Klipp.ark.
1988	Kyrkan fick en ny kororgel tillverkad av Ålems orgelverkstad.	KLM
1994	Rötskadat virke i lanterninen byttes. Tornluckornas öppnings och stängningsfunktion justerades. Tätlistor i fönster ersattes med nya av limmad silikon. Synligt trä i takfötter/takfris och på torn målades liksom räcke, plåt i fasad, droppbleck m.m. Samtliga fönster kompletteringskittades utvändigt och emellan. Linoljefärg och linoljespackel användes. För samtliga dessa åtgärder finns en arbetsbeskrivning och sannolikt kom de också till utförande	KLM
2007	En tillbyggnad gjordes i nordväst i vinkeln mellan tornet och långhuset. Den nya byggnaden bands samman med kyrkan genom en öppning i vapenhusets norra mur. I det nya utrymmet inreddes lillkyrka, pentry och toalett. I samband med denna tillbyggnad byggdes även vapenhuset om. I detta lades ett nytt golv, taket sänktes för att ge den nya trappan till tornets första våning en mindre brant lutning. Den södra fönsternischen som tillkom 1953 och då gick hela vägen ner till golvet murades igen. I vapenhuset inreddes så ett runmuseum för visning av kyrkans anmärkningsvärda samling av bemålade runstenar.	Informant Jan Westergren.

Övergripande kulturhistorisk bedömning

Generella värden

Kyrkor byggda före utgången av år 1939 skyddas genom Kulturminneslagen (SFS 1988:950). Lagskyddet är ett uttryck för att dessa kyrkor anses ha ett högt kulturhistoriskt värde. Det är inte enbart kvalitativa, estetiska eller historiska egenskaper som tillmäts värde, utan också symboliska och ickemateriella. Varje kyrka utgör ett lokalt kulturarv för sin bygd och är ofta bland de äldsta byggnaderna i socknen. Kyrkorna har generella värden, d v s sådana som är gemensamma för alla kyrkor. I skriften ”Kulturhistorisk karaktärisering och bedömning av kyrkor”, utgiven av Riksantikvarieämbetet, ges exempel på sådana värden och karaktärsdrag.

Kyrkan och kyrkomiljön är karaktärsskapande för bygden, ett landmärke och en orienteringspunkt i landskapet. Den är en symbol för trygghet, kontinuitet och förankring i tillvaron. Det lagliga skyddet omfattar kyrkobyggnadens exteriör och interiör, dess inventarier samt kyrkogården med dess byggnader och fasta anordningar.

Även om dagens kyrka till största delen tillkom 1954-55 har man bedämt att så pass mycket av den medeltida kyrkan och 1800-tals kyrkan finns kvar att dagens kyrka med alla sina delar skall skyddas av SFS 19888:950.

Kyrkomiljön

Samspelet mellan förutsättningarna i naturlandskapet och bebyggelsens och kyrkornas lokalisering är på Öland mycket tydligt. Den långstäckta ön präglas av den östra och västra landborgen som i nord-sydlig riktning löper genom det flacka landskapet och till vilka öns huvudvägar och mesta bebyggelse är lokaliserad.

Köpings socken gränsar i norr till Alböke, i öster till Egby och Bredsättra och i söder till Gärdslösa, Råpplinge och Borgholm. Köping har varit ett tätbebyggt samhälle främst under två tidigare perioder, den yngre stenåldern och vikingatid/medeltid. Den grunda Köpingsviken erbjöd en lämplig hamn för vikingatidens fartyg och fynd visar att man har haft vida kontakter med främmande länder. Förutom den skyddade viken och den goda hamnen låg Köpingsvik i skärningspunkten där vägarna från söder, norr och öster löper samman. Det är sannolikt att handelsplatsens betydelse minskat och så småningom helt upphört i och med att den grunda viken inte kunnat ta emot nya och mer djupgående handelskepp. Under högmedeltid och efter kungligt direktiv, kom även handeln att omdirigerades till nuvarande Borgholm men framför allt till Kalmar.

Stenbrytning och stenslipning har troligen förekommit här redan under vikingatiden. Stenindustrin avspeglas även i mängden av runristade gravmonument av vilka man funnit ett stort antal i kyrkan.

Trakten är mycket rik på fornlämningar och på alvaret väster om kyrkan samt mellan alvaret och den nuvarande kyrkan finns ett flertal domarringar på ett utmed landborgsbranten beläget gravfält. Även öster och sydost om kyrkan finns rester av ett forntida gravfält. Inom kyrkoområdet har påträffats ett 70-tal av s.k. ”Eskilstunakistor”, d.v.s. runristade och målade kisthållar. Man brukar sätta dessa i samband med den politiska och ekonomiska eliten i en begynnande svensk stat under mitten av 1000-talet.

Idag har Köpingsviks och Borgholms tätorter i det närmaste vuxit samman och turismen är, tillsammans med jordbruket, socknens huvudnäring varför och bad- och campingplatser, hotell, sommarbutiker och en omfattande fritidsbebyggelse har vuxit upp främst vid kusten. Öster om kyrkan ligger en tvåvåningsbyggnad som uppfördes på 1840-talet. Den rymde då socknens första skola och sockenstuga. Idag ägs byggnaden av hembygdsföreningen som bl.a. har sina samlingar här. Intill denna byggnad ligger en gulmålad trävilla. Den byggdes 1880 som lärarbostad men har också använts som kantorsbostad. Huset är idag pastorsexpedition. Norr om kyrkogården utmed kyrkallén ligger en rad med kyrkstallar vilka utgör resterna av alla de kyrkstallar som en gång omgav kyrkan. Denna långa är en av få bevarade kyrkstall på ön.

Enligt muntlig tradition låg den äldsta kyrkogården förskjuten något åt väster i förhållande till dagens. Idag har kyrkogården en kvadratisk plan. Den är omgiven av en kraftig, kallmurad kalkstensmur byggd 1805. I muren finns delar av den medeltida kyrkans pelare inmurade och sannolik även andra delar från den äldsta stenkyrkan liksom runstensfragment. Fyra ingångar leder in till kyrkogården. De i väster, öster och söder har stolpar bestående av rester av medeltidskyrkans kolonner. Mellan stolparna är dubbelgrindar av smidesjärn insatta. Den norra ingången tillkom 1973 och har en enkelgrind i trä. Vid sidan av de äldsta ingångarna

leder klivstättor i sten över muren. Ursprungligen var dock dessa stättor utförda i trä. Utmed muren är askar planterade. Flera av dessa har gamla anor då man redan 1747 beslöt att plantera askar utmed muren.

I kyrkogårdens sydvästra hörn skall ruinerna av en kalkstensbyggnad ha legat. Det finns även uppgifter om att ruinerna skall ha legat i det sydöstra hörnet. Sannolikt är dock den sydvästra placeringen den riktiga. Av denna byggnad finns idag inga spår.

Kyrkobyggnaden

Bakgrund

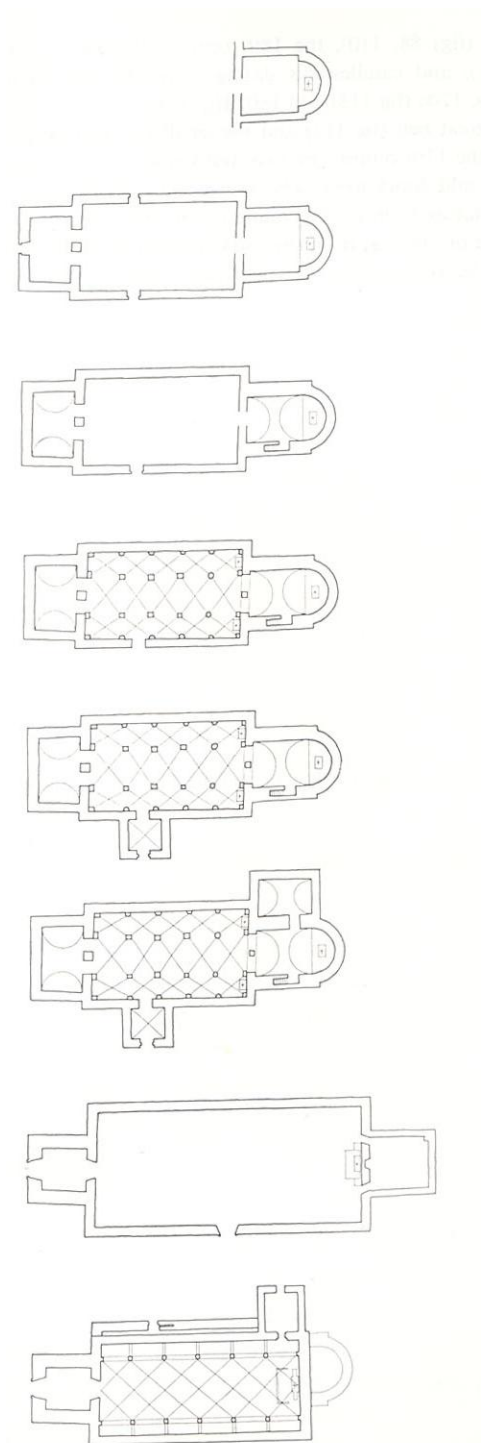
Eftersom man funnit ett stort antal kristna gravmonument från 1000-talet har man också antagit att det funnits en kyrka på platsen redan detta århundrade. Denna kyrka var i så fall med största sannolikhet uppförd i trä. Enligt traditionen skulle den äldsta kyrkan i Köping ha legat ca fem meter väster om den nuvarande kyrkogården.

Under medeltiden uppfördes så en ovanligt stor stenkyrka för att vara en landskyrka. Kyrkan var den största på Öland och större än den första domkyrkan i Lund. Man kan få en uppfattning om dess storlek då grundmurarna är markerades i dagens kyrkas golv med röd kalksten. Kyrkan var en i etapper utbyggd klövsadelkyrka med skev plan. Den hade ett rymligt långhus med ett smalare kor med absid i väster. Över koret reste sig ett torn. Även vid långhusets västra gavel var ett torn placerat. Mot långhusets södra långsida låg ett vapenhus och vid korets norra vägg låg en sakristia. Taken var klädda med tjärstruket spån och tornet var försedd med kopparflöjlar. Murarna stod oputsade och långhuset och absidens murar hade kvaderrits både på ut och insidan.

Under decennierna före 1250 byggdes kyrkan om ytterligare. Långhusmurarna förhöjdes och långhuset välvdes till en treskeppig hallkyrka. Samtidigt med välvningen moderniserades sydportalen genom att den försågs med en konstfullt utförd omfattning i kalksten. I mitten av 1200-talet uppfördes ett högt och rymligt vapenhus utanför sydportalen och omkring år 1300 eller något senare byggdes en sakristia vid korets norra mur.

I början av 1700-talet genomgick kyrkan omfattande reparationer, bl.a. inlades ankarbjälkar. Trots detta störtade ett par valv in i västtornet år 1744. Året efter rev man valvet i västtornets bottenvåning och ersatte det med ett trätak. Troligen var det i samband med detta som en dörr togs upp i tornets södra mur. Ännu en portal togs upp i den södra muren 1779.

År 1805 raserades hela den medeltida kyrkan och en ny, större kyrka uppfördes av Johan Petersson efter ritningar av Petersson och Jakob Wulff. I den nya kyrkan behöll man den medeltida nordmuren upp till fönsterhöjd och lät den ingå i den nya kyrkans nordmur. Resten av kyrkan uppfördes av stenmaterialet från den gamla kyrkan samt nyhuggen sten. Den

nya kyrkan bestod av ett lägre och bredare långhus med ett torn i väster och en sakristia i öster. Långhustes tak var brutet samt valmat i öster och ursprungligen täckt med enkupigt tegel. År 1924 byttes teglet mot svartmålad plåt. Västtornets pyramidformiga tak var även det klätt med svartmålad plåt liksom den karaktäristiska lanterninens lilla kupol. Denna kyrka kom att bli stilbildande på ön något som främst gällde lanterninen med dess robusta åttkantiga planform och halvsfäriska huv, en utformning som kom att överföras på många av de nyklassicistiska kyrkorna på Öland.

För Köpings del kom denna kyrka dock att orsaka problem redan från början. Kyrkan byggdes dels på den medeltida kyrkans grundmurar och dels på ny grund (murarna i väster och söder). Den nya grundläggningen var dock för dåligt utförd och muren började sätta sig direkt, varvid det uppkom sprickor främst i det sydvästra långhushörnet. Under hela 1800-talet företog församlingen flera olika åtgärder för att staga upp kyrkan och förstärka takstolarna, bl.a. spände man 1885, ankarjärn tvärs över långhuset. Sättningskadorna ledde till slut till att 1800-tals kyrkan utom tornet revs 1953 och lämnade plats för dagens kyrka.

År 1937 hade J. Fred. Olson gjort ett restaureringsförslag men redan 1940 presenterades ritningar av Paul Boberg till en helt ny kyrka med bibehållande av västtornet. De senare ritningarna antogs men andra världskriget kom och byggplanerna lades på is. Efter kriget utarbetades nya ritningar av Årland Noreen efter vilka dagens kyrka uppfördes 1954-55 (med bibehållande av tornet från 1800-talet). Kyrkan uppfördes av Byggnads AB V Liljenberg. Enligt Noreens ritningar skulle tornets befintliga lanternin ersättas av en hög och smal spira. Detta kom sköts dock på framtiden på grund av bl.a. ekonomiska orsaker och har ännu inte kommit till utförande.

År 2007 tillbyggdes 1950-talskyrkan i det nordvästra hörnet mellan långhuset och tornet. Det nybyggda utrymmet skall användas som lillkyrka och försågs med pentry och toalett. Samtidigt byggdes vapenhuset om för att kunna fungera som runstensmuseum för de många bemålade runstenar och runstensfragment som idag förvaras i tornets första våning.

Exteriör

Dagens kyrka består av ett rektangulärt långhus med fullbrett, rakt avslutat kor i öster och torn med lanternin i väster. Norr om koret ansluter en sakristia och på den norra sidan i vinkeln mellan långhuset och tornet ligger en tillbyggd lillkyrka. Öster om sakristian finns en nedgång till bisättningskapellet som är beläget i sakristians källare. Längs långhusets norra mur löper under ett pulpettak en bit av den medeltida kyrkans långhusmur. Även i öster finns spår av den medeltida kyrkan i form av grundmurarna till dess absidkor.

Exteriören kännetecknas av en omsorg om detaljer i kombination med en konsekvent enkelhet. Murens utformning med röd kalksten av mycket skiftande format i kombination med att murverket lämnats bart kan ses som ett historiserande drag. Denna i viss mån råa och redovisande hållning var vanlig vid tiden och kan även ses som ett uttryck för brutalismens förhållningssätt och stilriktning. Förutom i den västra porten manifesterar sig 1950-talets stiliserade dekorideal bl.a. i den fritt hängande trappan på sakristians norra gavel. Här fungerar trappan tillsammans med det enkla, men i detaljer och infästning omsorgsfullt utformade, smidesräcket som exponent för stilen och som dekorelement i fasaden. Detta gäller även den västra portalen som gavs en ny utformning då dagens kyrka byggdes. Portalen har en enkel men omsorgsfullt utformad kalkstensomfattning och de kopparklädda dörrarna har en för tiden mycket typisk konstnärlig utformning. Övriga muröppningar saknar omfattningar vilket tillsammans med den exponerade muren med sina skiftande stendimensioner ger ett ålderdomligt intryck. Enkelheten tar sig även uttryck i den östra gavelns blindering i form av ett kors. En tydlig och redovisande symbol utförd på ett enkelt sätt men trots det en kraftfull symbol på den annars helt osmyckade och slutna gaveln. Till

kyrkans ålderdomliga prägel hör även dess branta tak och takets avslutning jäms med gaveln utan gavelsprång, drag som är karaktäristiska för medeltida kyrkobyggnader. Förutom de medeltida dragen har kyrkan i sina jämnt fördelade, stora, rundbågiga långhusfönster och sitt torn med kraftig lanternin som ger den en nyklassicistisk prägel. Tornes lanternin har dessutom varit stilbildande för de nyklassicistiska kyrkorna på ön. Men så var heller inte lanterninen täkt att behållas vid nybyggnaden 1954 utan kyrkans övriga utformning är anpassad efter den höga spira som var tänkt att ersätta lanterninen men som fick skjutas på framtiden på grund av bl.a. ekonomiska skäl och ännu inte har blivit utförd.

Interiör

Interiören i kyrkorummet kännetecknas av modernism i kombination med ett ålderdomligt formspråk. Kyrkorummet getsaltades i sin helhet på 1950-talet då dagens kyrka uppfördes vilket gör att även de inventarier som togs över från de tidigare kyrkorna inordnades i det nya kyrkorummet på ett naturligt sätt. Detta är särskilt tydligt vad gäller läktarorgeln som passats in mellan mittskeppets pelare på ett sätt som gör att den ser ut att vara byggd för utrymmet.

Utformningen av själva kyrkorummet har den medeltida kyrkan som inspiration på samma vis som i exteriören. Detta manifesterar sig främst i den treskeppiga dispositionen med valv burna av grova kalkstenspelare, något som sannolikt hämtats direkt från Köpings medeltida kyrka. Även placeringen av predikstolen vid den främsta pelaren i den norra pelarraden är en placering som man ofta ser i medeltida katedraler. Förutom i Köpings kyrka så har lösningen med en eller flera kalkstenspelare som bär upp kyrkans valv funnits i många av de medeltida kyrkorna på ön och i t.ex. Gärdslösa kyrka kan det ännu upplevas.

[I dagens kyrka i Köping har kryssvälvingen givits en något speciell utformning. De höga rundbågarna mellan kolonnerna och de stora rundbågiga fönstren bryter av från det medeltida formspråket och bidrar till en ljus kyrka något som inte kan sägas gälla för medeltidens kyrkor.](#)

I övrigt bär kyrkorummet samma enkla men omsorgsfulla och moderna utformning som exteriören. Läktarorgeln, altartavlan, de båda nummertavlorna och krucifixet ovan dörren till sakristian har övertagits från den gamla kyrkan. Genom detta fungerar de som länkar till äldre tider i jämförelse med den övriga inredningen som är utförd i en sammanhållen och för 1950-talet mycket tidstypisk stil.

Den nytillverkade inredningen har genomgående hållits i ett trärent och enkelt utförande. Insidan av bänkarna liksom överliggaren är dock målade, insidan i en lågmäld rost röd färg som smälter samman med de trärena ytorna och överliggaren i svart. När det gäller dekorationer har man nöjt sig med en randning i relief på den slutna bänkinredningens dörrar och skärmar och med en enkel tandsnittsfris på den åttkantiga predikstolen vars speglar i övrigt är helt släta. På predikstolen är dock det smidda trappräcket en viktig del av dekoren. Predikstolens fasad motsvaras av läktarbröstningen som utformning med släta speglar och tandsnittsfris. Planformen är dock en annan. Läktarbröstningen har en halvcirkelformad framskjutande mittdel och raka sidopartier. Läktaren avslutas inom mittskeppet och går därmed inte ända ut till långväggarna något som ger ett ljust kyrkorum även i den bakre delen. Förutom denna inredning sätter de dekorativa smidesgallren i koret och under läktaren en tidstypisk prägel på kyrkorummet. Det murade altaret försett med en slipad kalkstensskiva och flankerat av två smidesgaller är ett exempel på detta liksom de fyra luftgallren i sidoskeppen och under läktaren. Också altarringen med sin centrala placering och dess mycket robusta och enkla utformning med sågad, genombruten kalkstensbröstning och knäfall i kalvskinn bidrar till rummets tidstypiska karaktär.

Sakristan gestaltades då den nya kyrkan byggdes 1954 och även här har man med inredning, utformning av dörrar och beslag och blyspröjsade fönster med antikglas velat ge en äldre prägel. Rummet har en tidstypisk karaktär

Tornet byggdes 1805 och i samband med detta inreddes också vapenhuset. Det hade då två trappor något som var typiskt vid tiden. Den ena slopades vid ombyggnaden 1953 och dagens trappa tillkom 2007 då en tillbyggnad gjordes i nordväst och vapenhuset byggdes om till utställningslokal för runstenar. I samband med detta lades även golvet om, den södra fönster-nischen (som togs upp 1954) murades igen och taket sänktes varför dagens vapenhus i det närmaste helt fått sin utformning år 2007.

Inventarier

De flesta av kyrkans inventarier härrör från de föregående kyrkorna. Altartavlan framställande Nattvarden är övertagen från 1800-tals kyrkan och målad av S. G. Lindblom 1855. Tavlan och ramen har tidigare varit infogade i ett större ramverk. Förutom denna målning har kyrkan ytterligare två stora oljemålningar vilka brukar hänga i kyrkorummet. På den södra väggen vid dopfunten brukar en målning av Hoflund utförd 1913 hänga och på den norra väggen en Golgataframställning övertagen från medeltidskyrkan och upptagen i inventarieförteckningen för första gången år 1653. Förutom tavlorna hänger den medeltida kyrkan triumfkrucifix över ingången till sakristian. Även nummertavlorna är övertagna från 1800-tals kyrkan. De har dock försetts med stativ vars utformning är typisk för 1950-talet. Dopfunten i grå kalksten är tillverkad för den nya kyrkan på 1950-talet och har en tidstypisk utformning som smälter väl in i den övriga interiören. Över bänkkvarteren hänger åtta ljuskronor fördelade på två rader en placering som kyrkan sannolikt byggts för då infästningarna hamnar i valvens skärningspunkter. Kyrkan har även haft flera medeltida skulpturer som deponerats på SHM.

Sammanfattning

Kyrkan ligger i en omgivning som varit betydelsefull i äldre tider. Om detta vittnar de många fornfynd som gjorts i kyrkan och kyrkogårdens omedelbara närhet. Kyrkomiljön är idag sammanhållen och består i öster om kyrkan av öns första skola och sockenstuga uppförd på 1840-talet (idag ägd av hembygdsföreningen). Intill ligger lärarbostaden byggd 1880 (har även använts som kantorsbostad). Huset är idag pastorexpedition. Norr om kyrkogården utmed kyrkallén ligger en rad med kyrkstallar vilka utgör resterna av alla de kyrkstallar som en gång omgav kyrkan. Denna länga är en av få bevarade kyrkstall på ön. De omkringliggande byggnaderna är en viktig del för förståelsen av kyrkans centrala funktion i äldre tider.

Exteriören utgör en blandning av nyklassicism och historiserande 1950-tals modernism där klassicismen manifesteras i de stora rundbågiga fönstren och tornet med lanternin. Medan den historiserande 50-tals modernismen i sin tur kännetecknas främst av enkelheten, det exponerade murverket, det branta taket och den kraftfulla dekoren i den västra porten. Den redovisande hållningen i både interiör och exteriör kan ses som ett drag av brutalism. Mycket utmärkande för kyrkan är även att den nedre delen av medeltidskyrkans norra mur finns bevarad utanför dagens nordmur liksom grundmurarna från medeltidskyrkans kor vilka är bevarade öster om dagens östra gavel. Lanterninen har fått stå modell för många lanterniner i de nyklassicistiska kyrkorna på ön vilket ger den en särställning.

Interiörens viktigaste kvalitet är dess enkla 1950-tals utformning, en utformning som på ett fint sätt bereder plats för de äldre inventarier som övertagits från de föregående kyrkorna. Interiören är liksom exteriören både tillbakablickande och mycket modern. Den råa och redovisande behandlingen av materialen är mycket tidstypiskt liksom det enkla formspråket varför materialval och material behandlingen i kyrkan är mycket viktig.

Inventarierna kommer främst från de föregående kyrkorna och utgör genom detta en länk till kyrkans äldre historia.

Källförteckning

ATA Antikvarisk-topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet.

KLM Kalmar läns museums arkiv.

Kyrkobyggnader 1760-1860 Del 2 Småland och Öland. Riksantikvarieämbetet och kungl. Vitterhets- och Historieakademien, Stockholm 1993.

Köpings kyrkor Volym 170 av Sveriges kyrkor, Uppsala 1977.

Meddelanden XXI – XXV Kalmar läns fornminnesförening red. Hofrén Manne Kalmar 1933.

Översiktsplan 2002 Borgholms kommun.

<http://www.borgholm.se/artikel.php?placid=816&parent=780#koping> 20070224

<http://www.borgholm.se/updater/filarkiv/73/00000000173.pdf> 20070224